

Verdrag (nr. 106), op 26 juni 1957 te Genève door de Internationale Arbeidsconferentie in haar 40ste zitting aangenomen, betreffende de wekelijkse rusttijd in de handel en op kantoren

BRIEF VAN DE MINISTER VAN
BUITENLANDSE ZAKEN

Nr. 1

Ter griffie van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen: 24 oktober 1966.

De wens, dat deze overeenkomst aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal zal worden onderworpen, kan door of namens de Kamer of door ten minste dertig leden der Kamer of door de Gevolmachtigde Minister van Suriname, onderscheidenlijk de Nederlandse Antillen te kennen worden gegeven uiterlijk op 23 november 1966.

's-Gravenhage, 14 oktober 1966.

Ter voldoening aan het bepaalde in artikel 60, lid 2, en onder verwijzing naar artikel 61, lid 3, van de Grondwet, alsook naar artikel 24, eerste lid, van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden, de Raad van State van het Koninkrijk gehoord, heb ik de eer U Hoogedelgestrenge hierbij de tekst (*Trb.* 1962, 40)¹⁾ en de vertaling in het Nederlands (*Trb.* 1964, 61)¹⁾ over te leggen van het op 26 juni 1957 te Genève door de Internationale Arbeidsconferentie in haar 40ste zitting aangenomen Verdrag nr. 106 betreffende de wekelijkse rusttijd in de handel en op kantoren.

Een toelichtende nota bij dit verdrag gelieve u hiernevens aan te treffen.

Wat het Koninkrijk der Nederlanden betreft, zal het verdrag voor het gehele Koninkrijk gelden.

Aan de Gouverneurs van Suriname en van de Nederlandse Antillen is verzocht, hogergenoemde stukken op 24 oktober 1966 over te leggen aan de Staten van Suriname, onderscheidenlijk van de Nederlandse Antillen.

De Gevolmachtigd Ministers van Suriname en van de Nederlandse Antillen zijn van deze overlegging in kennis gesteld.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

J. LUNS.

Toelichtende nota

Voor nagenoeg alle personen, op wie het onderhavige Verdrag betrekking heeft, is de wekelijkse rustdag in Nederland bij of krachtens de wet geregeld. Allereerst mogen hier genoemd worden de Arbeidswet 1919 en haar uitvoeringsregelingen. Met name bevatten het Werktijdenbesluit voor winkels 1932, het Werktijdenbesluit restgroepen, het Werktijdenbesluit voor apotheken en het Werktijdenbesluit voor kantoren 1937 voorzieningen op het door artikel 2 van het Verdrag bestreken gebied, zoals uit het navolgende moge blijken.

I. Artikel 2 van het Werktijdenbesluit voor winkels 1932 (vide de in *Stb.* 1962, 169 afgekondigde tekst) garandeert in het eerste lid het winkelpersoneel een wekelijkse onafgebroken rusttijd van ten minste 36 uur, waarin meesttijds door de bepalingen op het stuk der winkelsluiting de zondag is begrepen. Weliswaar mag deze wekelijkse rusttijd ten aanzien van mannen en vrouwen ingevolge het tweede en derde lid van dit artikel gedurende een beperkt aantal uren worden onderbroken, doch de gevallen, waarin zulks is toegestaan, zullen steeds verband houden met één of meer der omstandigheden, welke artikel 7, eerste lid, van het Verdrag opsomt, terwijl voorts de onderbroken rust in totaal de door het Verdrag vereiste 24 uur aanzienlijk overtreft.

¹⁾ Nedergelegd ter griffie, ter inzage van de leden.

Aan
de Heer Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal

II. Aan personeel, werkzaam in groothandelsbedrijven, wordt ingevolge artikel 5 van het Werktijdenbesluit restgroepen (*Stb.* 1958, 492) een wekelijkse onafgebroken rusttijd van ten minste 36 uur toegekend. Deze rusttijd mag ten aanzien van mannen en vrouwen in de gevallen, genoemd in de artikelen 10, 11 en 12 van dat besluit, worden onderbroken, doch ook deze gevallen zullen steeds verband houden met de omstandigheden, bedoeld in artikel 7, eerste lid, van het Verdrag, terwijl het besluit tevens waarborgt, dat de onderbroken rust in totaal niet minder is dan de door het Verdrag voorgeschreven 24 uur.

III. Ingevolge artikel 4 van het Werktijdenbesluit voor apotheken (*Stb.* 1964, 335) moet het personeel van een apotheek in beginsel een wekelijkse onafgebroken rusttijd van ten minste 36 uur hebben, waarin de zondag moet zijn begrepen. Ingeval een apotheek op een zondag geopend is, zal voor de alsdan werkzame apothekers-assistent krachtens artikel 12 van dat besluit een compensatieregeling gelden, volgens welke voor hem de in tijd bestaande vergoeding ten minste een gelijk aantal uren bedraagt als de door hem op de zondag gewerkte uren, zodat de totale duur van zijn rustdag niet korter wordt.

IV. Wat de regeling van de kantoorarbeid bij of krachtens de Arbeidswet betreft, aanvankelijk vormde artikel 49, derde lid, dier wet een beletsel voor de bekrachtiging van het Verdrag. Dit artikellid stond namelijk toe, dat mannen en vrouwen in kantoren zonder een compenserende rusttijd op zondag 4 uur arbeid verrichten. Bij wetwijziging van 21 januari 1960, *Stb.* 37 (Inwerkinggetreden op 1 januari 1961, *Stb.* 1960, 513), is echter artikel 49, derde lid, der Arbeidswet vervallen. Tevens werd bij deze wetwijziging het tweede lid van artikel 49 herzien in dier voege, dat zondagsarbeid van mannen en vrouwen in kantoren voortaan is verboden, behoudens in de gevallen, welke limitatief zijn opgesomd in artikel 2 van het Werktijdenbesluit voor kantoren 1937. Doch ook in deze gevallen van geoorloofde zondagsarbeid waarborgt artikel 2a van genoemd Werktijdenbesluit (zoals gewijzigd bij het Koninklijk besluit van 9 november 1960, *Stb.* 512), dat het kantoorpersoneel in beginsel een wekelijkse onafgebroken rusttijd van ten minste 36 uur moet hebben. Ten deze wordt dus thans aan het Verdrag voldaan.

V. Ten tijde van de totstandkoming van het Verdrag was een ander bestel voor de bekrachtiging het feit, dat de Arbeidswet 1919 nog niet in werking was gesteld ten aanzien van de categorieën van kantoren (zoals reisbureaus), vermeld in het toenmalige artikel 19 van het Werktijdenbesluit voor kantoren 1937. Ook deze belemmering is intussen opgeheven: genoemd artikel 19 is op 1 januari 1961 krachtens het Koninklijk besluit van 9 november 1960 (*Stb.* 512) vervallen.

VI. De Arbeidswet 1919 is, gelijk bekend, niet van toepassing op het kantoorpersoneel in dienst van de overheid, terwijl voorts ingevolge artikel 90 dezer wet en het Koninklijk besluit van 3 juni 1924 (*Stcrt.* 111) de arbeids- en rusttijdenregeling der wet niet van toepassing zijn op het personeel van het Staatsbedrijf der P.T.T., indien de dienst- en werktijden geregeld zijn volgens het Algemeen Rijksambtenarenreglement respectievelijk het Arbeidsovereenkomstenbesluit. Ten aanzien van het personeel in dienst van het Rijk — daaronder begrepen het personeel der P.T.T. — bepalen de artikelen 21, tweede lid, van het A.R.A.R. en 20, tweede lid, van het A.O.B., dat alleen bij onvermijdelijkheid dienst op zondag wordt geëist, waarmede naar de mening van de ondergetekenden aan de artikelen 6 en 8 van het Verdrag wordt voldaan, mits althans eventuele zondagsarbeid door rust op andere dagen wordt gecompenseerd. Het opnemen op korte termijn van een formele bepaling, houdende deze compensatie, in het A.R.A.R. respectievelijk het A.O.B., zal worden bevorderd ter gelegenheid van een in voorbereiding zijnde aanpassing van deze regelingen aan de vijfdaagse werkweek. Hiedoor zal ook op dit punt aan het Verdrag worden voldaan.

VII. Voor personeelsleden in dienst van de lagere publiekrechtelijke lichamen gelden terzake van de wekelijkse rustdag

krachtens de voor hen geldende rechtspositiereglementen overeenkomstige bepalingen als voor het rijkspersoneel. Gebleken is, dat van de zijde der besturen van de lagere publiekrechtelijke lichamen tegen aanpassing van bedoelde reglementen aan de normen van het Verdrag geen bezwaar bestaat.

Uit het bovenstaande blijkt, dat de materie, waarop het onderhavige Verdrag betrekking heeft, in Nederland in hoofdzaak beheerst wordt door de Arbeidswet 1919 en de Ambtenarenwet 1929 en haar uitvoeringsvoorschriften, welke regelingen voldoen, respectievelijk zullen voldoen aan het Verdrag.

Met het oog op het bepaalde in artikel 3 van het Verdrag ligt het in het voornemen van de Regering, de akte van bekrachtiging eerst te doen neerleggen nadat de onder VI en VII bedoelde aanpassingen zijn verwezenlijkt. De bekrachtiging zal zich dan wat Nederland betreft, uitstrekken tot het personeel van de in het eerste lid, onder *a*, *b* en *d*, van dat artikel bedoelde bedrijven, en wel meer in het bijzonder tot het personeel van:

ad artikel 3, eerste lid, onder a:

bedrijven, instellingen en administratieve diensten, welke persoonlijke diensten verlenen. In het algemeen zal het hier bedoelde personeel aanspraak op een wekelijkse rustdag hebben ingevolge artikel 5 van het hierboven reeds genoemde Werktijdenbesluit restgroepen. Tot deze categorie kunnen voorts worden gerekend:

1. personeel in dienst van verpleeginrichtingen. De rusttijd van dit personeel is geregeld in het Verplegingsbesluit (*Stb.* 1957, 196). Artikel 5 daarvan schrijft een wekelijkse onafgebroken rusttijd van ten minste 36 uur voor of een onafgebroken rusttijd van ten minste 60 uur in elk willekeurig gekozen tijdvak van twee achtereenvolgende weken;

2. personeel in dienst van bad- en zweminrichtingen. De rusttijd van dit personeel is geregeld in de artikelen 4 en 10 van het Werktijdenbesluit voor bad- en zweminrichtingen (*Stb.* 1958, 127). Daarin wordt een wekelijkse onafgebroken rusttijd van ten minste 36 uur of — wanneer het een openluchtweminrichting betreft — een tweewekelijkse onafgebroken rusttijd van ten minste 60 uur voorgeschreven;

3. personeel in dienst van reisbureaus. De rusttijd van dit personeel is geregeld in het Werktijdenbesluit voor kantoren 1937, terzake waarvan moge worden verwezen naar het boven onder V opgemerkte;

4. personeel in dienst van kappersbedrijven. De rusttijd van dit personeel is geregeld in het Werktijdenbesluit voor winkels 1932, terzake waarvan moge worden verwezen naar hetgeen boven onder I is uiteengezet.

ad artikel 3, eerste lid, onder b:

de posteries en de diensten voor telecommunicatie. Met betrekking tot de wekelijkse rustdag voor het personeel van deze onder de PTT vallende diensten moge worden verwezen naar hetgeen onder VI in deze toelichtende nota is vermeld.

ad artikel 3, eerste lid, onder d:

schouwburgen en plaatsen van publieke vermakelijkheid. Ten aanzien van het in deze branche werkende personeel moge allereerst gewezen worden op het Werktijdenbesluit voor koffiehuis- en hotelpersoneel 1949 (*Stb.* J 352). Artikel 7 daarvan schrijft in beginsel een wekelijkse onafgebroken rusttijd van ten minste 36 uur voor, waarin ten minste 17 maal per kalenderjaar de zondag is begrepen. Voor een toonkunstenaar werkzaam in een koffiehuis of hotel geldt ingevolge artikel 11 van dit besluit de bepaling, dat hij op één dag per week geen arbeid mag verrichten, welke dag krachtens de wet van 13 juli 1951 (*Stb.* 281) veelal de maandag zal zijn.

Voorts geldt voor bioscopen het Werktijdenbesluit voor bioscopen (*Stb.* 1958, 128). Artikel 4 daarvan schrijft voor, dat een arbeider een wekelijkse onafgebroken rusttijd van ten minste 36 uur moet hebben, waarin de zondag ten minste 13 maal per kalenderjaar moet zijn begrepen. Voor wat overigens het personeel in dienst van theaters en ondernemingen van

publieke gemakelijkheid betreft, naar gelang dit personeel in of buiten de kantoren van deze inrichtingen werkzaam is, is de wekelijkse rusttijd geregeld in respectievelijk het Werktijdenbesluit voor kantoren 1937 en het Werktijdenbesluit restgroepen, terwijl deze rusttijd van personeelsleden, wier arbeid verband houdt met de bereiding of verkoop van spijzen of dranken in deze inrichtingen, geregeld is in het Werktijdenbesluit voor koffiehuis- en hotelpersoneel 1949.

Resumerend zijn ondergetekenden van mening, dat er aan de bekrachtiging van Verdrag nr. 106 geen bezwaren in de weg staan.

Het verdrag zal mede voor Suriname en de Nederlandse Antillen gelden.

In Suriname voorziet de Vierde Afdeling, Rustdagen en rusttijden, in artikel 8 van de Landsverordening van 19 december 1963 tot vaststelling van bepalingen betreffende de arbeid (*G.B.* 1963, 163) in een wekelijkse rustdag als in het verdrag bedoeld.

In de Nederlandse Antillen voorzien de bepalingen van de Arbeidsregeling 1952 (*P.B.* 1958, 24), in het bijzonder artikel 8 daarvan, in een wekelijkse rustdag als bedoeld in het verdrag.

*De Minister van Sociale Zaken
en Volksgezondheid,*

G. M. J. VELDKAMP

De Minister van Buitenlandse Zaken a.i.,

J. CALS

De Minister van Binnenlandse Zaken,

P. J. VERDAM

De Minister van Verkeer en Waterstaat,

J. G. SUURHOFF.